LIETUVOS AEROKLUBO SĄŽININGOS SPORTINĖS KOVOS IR DISKRIMINACIJOS SPORTE PREVENCIJOS TAISYKLĖS

I. Bendrosios nuostatos

1. Šios taisyklės nustato Lietuvos aeroklubo (toliau – LAK) ir jo narių tikslus, veiksmus ir priemones, skirtus įgyvendinti sąžiningos sportinės konkurencijos principą ir užkirsti kelią diskriminacijai sporte.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos sporto įstatymu, Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu ir Lietuvos antidopingo taisyklėmis.

3. Šios taisyklės papildo ir detalizuoja Tarptautinės aeronautikos federacijos (FAI) Etikos kodeksą ir LAK Etikos kodeksą, tačiau jų nepakeičia.

4. Taisyklėmis siekiama užtikrinti dalyvių lygybę, sąžiningas konkurencines sąlygas sportininkams ir pagarbą visiems dalyviams, nepriklausomai nuo jų rasės, tautybės, lyties, religijos, kalbos, kilmės, socialinės padėties, įsitikinimų, amžiaus, negalios, seksualinės orientacijos, politinių pažiūrų ar kitų asmeninių savybių, nustatyti manipuliavimo sporto varžybų rezultatais prevencijos priemones.

5. Diskriminacija nelaikomi teisės aktų, varžybų ar skrydžių saugos taisyklių nustatyti reikalavimai, objektyviai pagrįsti teisėtu tikslu: medicininio pažymėjimo, amžiaus, kvalifikacijos ar skraidymo patirties reikalavimai, taip pat atskirų varžybų klasių nustatymas pagal lytį, amžių ar negalią.

6. Šių taisyklių pažeidimui prilyginamas priekabiavimas, patyčios, neapykantos sklaida ir kerštas už pranešimą apie jų pažeidimus bei sąmoningai melagingi pranešimai apie pažeidimus.

7. Šių taisyklių laikymasis privalomas visiems LAK nariams, LAK ir jo narių organizuojamuose renginiuose dalyvaujantiems sportininkams, treneriams, teisėjams, darbuotojams ir kitoms susijusioms šalims.

8. Šiose taisyklėse tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas ir seksualinis priekabiavimas suprantami taip, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatyme, o manipuliavimas sporto varžybomis – kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos sporto įstatyme. Atsakomieji veiksmai – bet koks nepalankus elgesys su asmeniu dėl to, kad jis pranešė apie galimą pažeidimą, dalyvavo tyrime ar kitaip jam padėjo.

II. TIKSLAI

9. Šių taisyklių tikslas – sukurti sporto aplinką, kurioje visiems asmenims užtikrinamos lygios galimybės dalyvauti sportinėje veikloje bei sąžiningos sportinės konkurencijos sąlygos.

10. Siekdamas šių taisyklių tikslų LAK ir jo nariai įsipareigoja vykdyti švietėjišką veiklą, siekdami padidinti sąmoningumą apie diskriminacijos žalą ir prevencijos priemones.

11. Siekiant šių taisyklių tikslų LAK ir jo nariai įsipareigoja įgyvendinti kontrolės ir atsakomybės mechanizmus diskriminacijos atvejų prevencijai ir sprendimui.

III. ELGESIO STANDARTAI

12. Visi sporto veikloje dalyvaujantys asmenys privalo:
    12.1. Elgtis pagarbiai vienas kito, taip pat renginio organizatorių, renginio vietos ir aplinkos atžvilgiu;
    12.2. Renginiuose ir viešoje erdvėje nenaudoti žeminančios ar neapykantą kurstančios kalbos,
    12.3. Nedaryti spaudimo, neįžeidinėti ir neizoliuoti kitų dalyvių,
    12.4. Laikytis sąžiningos sportinės konkurencijos (angl. *fair play*) principų.

13. Sąžiningos sportinės konkurencijos principų pažeidimu laikomas bet koks tiesioginis ar netiesioginis siūlymas neteisėtai susitarti ar susitarimas dėl sporto varžybų rezultato ar eigos, sąmoningos pastangos iškreipti sportinį rezultatą, nesąžiningai paveikti teisėjų ar organizatorių sprendimus ar siekti tai padaryti, kitaip manipuliuoti sporto varžybomis; siūlymas, reikalavimas, pažadas, davimas ar priėmimas kyšio, neteisėto atlygio, dovanos ar kitokio atlygio už veiksmus arba neveikimą, kuriais siekiama paveikti sporto varžybų eigą ar rezultatą; tiesioginis ar netiesioginis lažinimasis dėl varžybų, kuriose asmuo dalyvauja, teisėjauja, kurias organizuoja ar kurių eigai gali daryti įtaką; konkretiems asmenims taikomų antidopingo taisyklių ir kitų sporto sąžiningumą užtikrinančių reikalavimų pažeidimas.

14. Renginių organizatoriai turi dėti deramas jų galioje esančias pastangas tam, kad užtikrinti saugią ir įtraukią sporto aplinką bei imtis priemonių pašalinti jos kūrimui kylančias kliūtis.

15. Renginiuose, kuriuose dalyvauja nepilnamečiai, organizatoriai jiems užtikrina suaugusiųjų priežiūrą. Apie įtariamą smurtą ar priekabiavimą prieš vaiką nedelsiant pranešama Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai.

16. Aviacijos sporto veikloje dalyvaujantys ir administracinis įgaliojimus turintys asmenys (teisėjai, varžybų organizatoriai, duomenų administratoriai) privalo:
    16.1. Sprendimus priimti nešališkai, vadovaudamiesi taikomomis taisyklėmis.

16.2. Vengti interesų konflikto. Interesų konfliktu laikoma situacija, kai asmens privatūs interesai gali turėti įtakos jo nešališkumui vykdant pareigas arba gali sudaryti pagrįstų abejonių dėl jo sprendimo objektyvumo.
16.3. Sužinojęs apie esamą ar galimą interesų konfliktą, apie jį informuoti atitinkamą LAK organą ar įgaliotą asmenį. Esant interesų konfliktui, toks asmuo nusišalina nuo atitinkamo klausimo svarstymo ir sprendimo priėmimo, išskyrus atvejus, kai pagal taikytinas taisykles nustatoma kita tinkama priemonė.
16.4. Saugoti jiems patikėtą konfidencialią ir kitą viešai neskelbtiną informaciją, kurią sužinojo vykdydami pareigas, dalyvaudami LAK veikloje ar turėdami prieigą prie LAK dokumentų, sistemų ir informacijos

17. Šių taisyklių pažeidimu laikomas pasinaudojimas pareigomis, įgaliojimais, LAK vardu, turtu ar ištekliais siekiant neteisėtos arba nepagrįstos asmeninės ar kitų asmenų naudos.

18. Šių taisyklių pažeidimu laikomas siūlymas, reikalavimas, pažadas, davimas ar priėmimas kyšio, neteisėto atlygio, dovanos ar kitokios naudos, kuria siekiama paveikti sprendimą, sporto varžybų eigą, rezultatą ar kitą oficialią procedūrą.

19. Asmenys, kuriems taikomos šios taisyklės, privalo nedelsdami pranešti apie jiems žinomus bandymus paveikti varžybų eigą ar rezultatą, susitarimus dėl nesąžiningo rezultato arba kitus galimus manipuliavimo sporto varžybomis atvejus. Šios pareigos nevykdymas, taip pat atsisakymas bendradarbiauti tiriant galimą pažeidimą laikomas šių taisyklių pažeidimu.

20. Šių taisyklių pažeidimu laikomas viešai neskelbiamos LAK, jo narių, sportininkų, varžybų organizatorių ar kitų su LAK veikla susijusių asmenų informacijos neteisėtas arba netinkamas naudojimas, atskleidimas, perdavimas ar platinimas, jeigu tokie veiksmai pažeidžia teisės aktus, konfidencialumo įsipareigojimus arba šias taisykles, ar gali sudaryti galimybes manipuliuoti sporto varžybų rezultatais ar jų eiga.

    Tokia informacija, be kita ko, gali apimti:
    - neviešą informaciją apie sportininkų pasirengimą, sveikatos būklę, dalyvavimą varžybose ar pasitraukimą iš jų;
    - neviešą informaciją apie sportinę taktiką, pasirengimo planus ar numatomus veiksmus varžybose;
    - neviešus varžybų organizavimo, vykdymo, teisėjavimo, rezultatų fiksavimo ar sprendimų priėmimo duomenis;
    - informaciją apie dar nepaskelbtus sprendimus, protestus, apeliacijas ar kitus klausimus, galinčius turėti įtakos varžybų eigai ar rezultatams.

21. Šių taisyklių pažeidimu laikomas tokios informacijos naudojimas asmeninei ar kitų asmenų naudai, jos perdavimas lažybose dalyvaujantiems asmenims ar kitoks sudarymas sąlygų ją panaudoti lažyboms, manipuliavimui sporto varžybomis arba kitai neteisėtai veiklai.

22. Šios nuostatos nedraudžia teisėtai teikti informaciją kompetentingoms institucijoms, vykdyti teisinių pareigų, pranešti apie galimus pažeidimus arba atskleisti informaciją asmenims, kuriems ji būtina oficialioms funkcijoms atlikti. Informacija gali būti viešinama, kai tam yra teisėtas pagrindas ir laikomasi taikomų taisyklių.

23. Konfidencialumo pareiga nepanaikina LAK pareigos skaidriai teikti informaciją apie savo veiklą ir viešinti tuos dokumentus bei duomenis, kurie pagal teisės aktus, LAK įstatus ar kitus taikomus reikalavimus turi būti vieši.

IV. PREVENCINĖS PRIEMONĖS

24. Siekdamas šių taisyklių tikslų, LAK ir jo nariai vykdo švietėjišką veiklą:
    24.1. Organizuoja mokymus sportininkams, treneriams, teisėjams ir kitiems susijusiems asmenims apie diskriminacijos ir manipuliavimo sporto varžybomis formas ir jų prevenciją.
    24.2. Vykdo visuomenės švietimo kampaniją, naudodamos savo komunikacijos kanalus.
    24.3. Pagal galimybes inicijuoja ar prisijungia prie kitų organizacijų inicijuojamų visuomenės informavimo ir švietimo kampanijų.
25. Siekdami šios politikos aiškumo LAK ir jo nariai įsipareigoja:
    25.1. Užtikrinti, kad visi LAK narių nariai būtų supažindinti su šiomis taisyklėmis, jų tikslais ir priemonėmis.
    25.2. Taikyti šias taisykles savo veiklai. Nariai gali jas taikyti tiesiogiai, be atskiro perkėlimo į savo vidinius dokumentus.
    25.3. Sudaryti sąlygas visuomenei teikti siūlymus šių taisyklių tobulinimui.

26. LAK paskiria sąžiningumo kontaktinį asmenį, kuris priima pranešimus, konsultuoja nukentėjusiuosius ir bendradarbiauja su kitomis kompetentingomis institucijomis. Jo kontaktai skelbiami LAK interneto svetainėje.

V. PRANEŠIMAS APIE ĮTARIMĄ PAŽEIDIMĄ IR JO NAGRINĖJIMAS

27. Pranešimo teikimas vykdomas remiantis šiais principais:
    27.1. Bet kuris asmuo, pastebėjęs ar patyręs šių taisyklių pažeidimą, gali pateikti pranešimą renginio organizatoriui, atitinkamai Lietuvos aviacijos sporto federacijai arba LAK administracijai.
    27.2. LAK sudaro galimybes elektroninėmis ryšio priemonėmis pateikti pranešimą apie etikos pažeidimą ir skelbia informaciją apie tokio pranešimo pateikimo galimybes.
    27.3. Renginio organizatorius ar LAK narys, gavęs pranešimą, ne vėliau kaip per 10 darbo dienas perduoda jį LAK sąžiningumo kontaktiniam asmeniui.
    27.4. Pranešimas teikiamas:
        27.4.1. Raštu,
        27.4.2. El. paštu,
        27.4.3. Anonimine forma, LAK interneto svetainėje skelbiamu būdu,
        27.4.4. Tiesiogiai atsakingam asmeniui (komandos vadovui, federacijai, renginio organizatoriui).

28. Pranešime nurodoma: įtariamas pažeidėjas, pažeidimo aplinkybės (laikas, vieta), galimi liudininkai, jei įmanoma – kurios šių taisyklių nuostatos galimai pažeistos. Pranešimo trūkumai nėra pagrindas atsisakyti jį nagrinėti.

29. Pranešimas apie galimą pažeidimą savaime nelaikomas įrodymu, kad pažeidimas padarytas. Šių taisyklių pažeidimu LAK Etikos komisija gali pripažinti žinomai melagingą pranešimą apie šių taisyklių pažeidimą.

30. Tyrimo procesas vykdomas remiantis šiais principais:
    30.1. Gavus pranešimą, jo nagrinėjimas yra perduodamas LAK Etikos komisijai, arba, jei tokia nebuvo sudaryta iki pažeidimo padarymo momento – LAK sudarytai nepriklausomai *ad hoc* tyrimo komisijai.
    30.2. Komisijos sekretoriato funkcijas organizuoja LAK generalinis sekretorius.
    30.3. Tyrimas turi būti pradėtas ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo pranešimo gavimo.
    30.4. Pranešėjui, jei jis žinomas, pranešimo gavimas patvirtinamas per 5 darbo dienas, o baigus tyrimą jis informuojamas apie rezultatą, kiek tai leidžia asmens duomenų apsaugos reikalavimai.
    30.5. Tyrimas atliekamas per 30 darbo dienų, pateikiant išvadas ir rekomendacijas. Išimtis iš šios taisyklės galima paaiškėjus papildomų duomenų poreikiui, kurių surinkti LAK ar komisijos nariai neturi galimybės. Terminą motyvuotu sprendimu gali pratęsti Etikos komisija, apie tai informuodama pranešėją ir asmenį, kurio veiksmai vertinami.

31. Nagrinėjant galimą pažeidimą užtikrinama, kad:
    31.1. būtų objektyviai įvertintos reikšmingos aplinkybės ir turimi įrodymai;
    31.2. asmeniui, kurio veiksmai vertinami, būtų suteikta galimybė susipažinti su jam pareikštais kaltinimais ir pateikti paaiškinimus;
    31.3. tyrimą atliekantis asmuo neturėtų interesų konflikto;
    31.4. būtų saugomi pranešėjo, nukentėjusio asmens ir kitų susijusių asmenų duomenys;
    31.5. pažeidimo sunkumas vertinamas atsižvelgiant į jo pobūdį, tyčią, padarinius, pakartotinumą, asmens pareigas ir bendradarbiavimą nagrinėjant pažeidimą
    31.6. sprendimas būtų pagrįstas, proporcingas ir priimtas per protingą terminą.

32. LAK administracija ir pažeidimą tiriančios komisijos nariai imasi visų jų galioje esančių teisėtų priemonių konfidencialumui užtikrinti, įskaitant pranešėjo anonimiškumą, kiek tai nepažeidžia vertinamo asmens teisės į gynybą, ir pateiktos informacijos apsaugą. Tyrimo informacijos atskleidimas prilyginamas šių taisyklių pažeidimui.

33. Galimą pažeidimą, padarytą LAK nario renginyje ar veikloje, nagrinėja LAK Etikos komisija, jei LAK ir narys nesusitaria kitaip. Už tą patį pažeidimą asmuo negali būti baudžiamas du kartus.

34. Pažeidimas netiriamas, jei nuo jo padarymo praėjo daugiau kaip 1 metai, išskyrus manipuliavimą sporto varžybomis ir pažeidimus prieš nepilnamečius.

35. Tyrimo medžiagos ir joje esančių asmens duomenų valdytojas yra LAK. Ši medžiaga saugoma 5 metus nuo galutinio sprendimo priėmimo.

VI. ATSAKOMYBĖ IR SANKCIJOS

36. Už šių taisyklių pažeidimus LAK Etikos komisija gali skirti šias sankcijas (sankcijų didėjimo kryptimi) :
    36.1. Pastaba arba įspėjimas.
    36.2. Rekomendacija atšaukti asmens paskyrimą į LAK pareigas ar organą arba spręsti dėl narystės, kai tam yra pagrindas pagal LAK įstatus.
    36.3. Rezultatų anuliavimas ir prizų grąžinimas.
    36.4. Draudimas eiti teisėjo, varžybų vadovo ar kitas oficialias pareigas iki 5 metų.
    36.5. Trumpalaikis (iki 1 mėn.) pašalinimas iš LAK veiklos ir sportinės licencijos galiojimo sustabdymas.
    36.6. Ilgalaikis pašalinimas (iki 5 metų) iš LAK veiklos ir sportinės licencijos galiojimo sustabdymas.
    36.7. Nuolatinis pašalinimas iš LAK veiklos.

37. LAK nariui, kaip juridiniam asmeniui, gali būti skiriamas įspėjimas, apribojama teisė organizuoti LAK varžybas arba LAK narių atstovų konferencijai siūloma spręsti dėl narystės sustabdymo pagal LAK įstatus.

38. Sankcijos taikomos tik LAK išduodamoms sportinėms licencijoms ir neturi įtakos valstybės institucijų ar jų įgaliotų organizacijų išduodamiems pilotų pažymėjimams ir suteikiamoms kvalifikacijoms.

39. Kai kyla pagrįsta grėsmė kitų asmenų saugumui ar tyrimo objektyvumui, Etikos komisija gali laikinai, iki sprendimo priėmimo, nušalinti asmenį nuo dalyvavimo LAK varžybose ar oficialių pareigų.

40. Sankcijos parenkamos atsižvelgiant į pažeidimo sunkumą ir kartojimąsi, pažeidimą padariusio asmens pasiaiškinimą ir bendradarbiavimą tyrimo eigoje.

41. Jei galimas pažeidimas priskirtinas kitos sporto organizacijos, tarptautinės federacijos ar valstybės institucijos kompetencijai, informacija perduodama tai institucijai pagal taikytinas taisykles.

42. Nepriklausomai nuo šių taisyklių pažeidimo dydžio, jei pažeidimas susijęs su baudžiamosios teisės aktų pažeidimu, apie jį yra informuojamos atitinkamos teisėsaugos institucijos. Informacija apie galimą manipuliavimą sporto varžybomis taip pat perduodama Lietuvos antidopingo agentūrai.

43. Etikos komisijos sprendimai gali būti skundžiami LAK tarybai per 10 kalendorinių dienų nuo komisijos sprendimo įteikimo dienos. Skundo nagrinėjime nedalyvauja asmenys,

dalyvavę tiriant pažeidimą ar priimant skundžiamą sprendimą. Asmuo, kurio atžvilgiu priimtas sprendimas, tais atvejais, kai taikytini teisės aktai ar sporto organizacijų taisyklės numato kitą apeliacijos procedūrą, turi teisę sprendimą skųsti – ir pagal tą procedūrą.

VII. PARAMA NUKENTĖJUSIESIEMS

44. LAK imasi priemonių užtikrinti nukentėjusiųjų nuo šių taisyklių pažeidimų galimybę gauti psichologinę, emocinę ar teisinę pagalbą arba tarpininkauja ją gaunant iš atitinkamų valstybės institucijų ar nevyriausybinių organizacijų.

45. Nukentėjusieji turi teisę kreiptis į LAK sąžiningumo kontaktinį asmenį dėl konsultacijų ir paramos.

VIII. TAISYKLIŲ ĮGYVENDINIMO PRIEŽIŪRA

46. Taisyklės skelbiamos viešai LAK interneto svetainėje. LAK nariai deda pastangas, apie šias taisykles būtų informuoti ir per jų komunikacijos priemones.

47. Už šių taisyklių įgyvendinimo stebėseną, siūlymų jas tobulinti surinkimą ir apdorojimą yra atsakinga LAK administracija.

48. Taisyklės peržiūrimos kas trejus metus, atsižvelgiant į gautas pastabas ir pasiūlymus, teisės aktų pokyčius, gerosios praktikos pavyzdžius.

49. Informacija apie taisyklių įgyvendinimą yra pateikiama kasmetinėje LAK prezidento ataskaitoje.